

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani Zadrुžne zveze dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. junija 1904.

Poštno-hran. št. 864.846

ZADRUGA

Previdnost pri prevzemanju poročstva.

Delati dolgove nikoli ni prijetno in čim manj koristi imamo od tega toliko bolj neprijetno je. Ker pa ni od tega, če greš komu za poroka, nobene neposredne koristi, zato je ta način zadolževanja brez dvojbe najbolj neprijeten, ako nas pri tem ne vodi prijateljstvo ali krščanska ljubezen. Dobro si oglej moža, za kojega hočeš biti porok in pomisli naslednje reči:

1. Porok je v vseh slučajih obvezan upniku toliko časa, dokler ta ne dobi nazaj svojega kapitala, obresti in raznih stroškov, ki so mu nastali pri izterjavanju dolga. Ako bi porok umrl, predno je dolg plačan, tedaj preide njegova obveznost tudi na njegove dediče.

2. Ako je kdo drugemu porok, tedaj ga lahko prime upnik na prvem mestu, kakor glavnega dolžnika, ako bi bilo pravega dolžnika vsled njegove odsotnosti ali iz drugačnih vzrokov mnogo težje prijeti za plačilo kot poroka.

3. Kdor se je z več drugimi zavezal kot porok za en in isti dolg, ta zamore zahtevati, da se upnik tudi drugih porokov loti, v kolikor so zmožni za plačevanje.

4. Kdor je moral vsled poročstva kaj plačati, mora to takoj

naznaniti glavnemu dolžniku, drugače ne more od njega zahtevati nobenega povračila, ako bi dolžnik dotični dolg iz nevednosti še enkrat plačal. Redoma pa ima plačujoči porok vsekako pravico povračila od strani glavnega dolžnika.

5. Porok zamore postati prost svoje obveznosti, ako se upnik njemu nasproti zagreši, ako n. pr. upnik iz lastne krivde tako dolgo čaka z izterjatevjo dolga, da ni mogoče od glavnega dolžnika ničesar več dobiti.

6. Porok zamore zahtevati od glavnega dolžnika oprostitev od poročstva (ali, kar je isto, plačanje dolga), ako ta neprimerno dolgo odlašja s plačilom dolga ali z zapravljanjem spravlja v nevarnost svojo solventnost (zmožnost plačanja).

7. Kadar je glavni dolžnik prost obveznosti, tedaj je prost tudi porok. To pa ne velja za slučaj, ako dolžnik umrje in ni nobenega dediča ali drugega pravnega naslednika. V takem slučaju poročstvo še vedno ostane.

8. Da velja poročstvo, za to ni potreba, da bi morala biti pisana zaveza črno na belem, velja tudi ustmena.

V katerem slučaju naj bo človek za poroka, to mora pač vsak sam dobro premisliti. Ako hoče vzeti

kdo posojilo n. pr. pri Rajfajzenovi posojilnici, tedaj je poročstvo le malo nevarno vsled velike previdnosti, s kakršno nastopajo taki zavodi pred vsem nasproti glavnemu dolžniku. Pa tudi tukaj zanima vprašanje: kako naj se porok varuje škode in kako naj se reši obveznosti, ki jo je enkrat prevzel? — To je mogoče samo na ta način, da prosi posojilnični odbor, naj ta naloži dolžniku, da ali v določenem času poravnava svoj dolg ali pa si poišče drugega poroka. Toda odbora prisiliti k temu ne more, ampak samo poprosi ga lahko; ne more zahtevati, sme le željo izreči. Vsak pametno misleči odbor pa bo ustregel taki utemeljeni želji poroka, da ga obvaruje škode in da odvzame poročstvu vobče njegovo nevarno lice. Saj iz povedanega je jasno, da se pri poročstvu prav za prav ne gre za kako malenkost, ampak za resno stvar, ki jo je treba popreje dobro pretehtati. Zato nikoli ne prevzemaj lahkomisljeno poročstva za človeka, čegar razmere niso dovolj znane ali o katerem vemo, da svoje dolžnosti le zelo vnemarno izpolnjuje.

Na drugi strani pa zopet ne smemo odreči te prijateljske usluge kakemu sorodniku ali prijatelju ali sosedu, ki ga poznamo kot solidnega in podjetnega, poštenega in

pridnega človeka. Pri treznih, pridnih in poštenih ljudeh ni poroštvo nič nevarnega, pač pa pri lenobnih, nerednih in lahkomiselnih ljudeh. Če smo pa po treznem premisleku prevzeli kako poroštvo, tedaj smo samim sebi in svojim domačim dolžni, da od časa do časa poizvemo, kako da stoji z dolgom in da opozarjamo dolžnika, naj izpolnjuje svoje dolžnosti in da se skušamo obvarovati škode s tem, da opazujemo način življenja in premoženjske razmere dolžnikove. Ako potem opazimo, da gre premoženje dolžnikovo rakovo pot, da se udaja pijači ali zanemarja svoje posle, potem proč z obzirnostjo in obotavljanjem, precej vložiti pri posojilnici predlog, da nastopi proti dolžniku v gori omenjenem smislu. Ako bi se pa iz kakoršnegakoli vzroka ne mogli na ta način oprostiti poroštva, potem se moramo skušati zavarovati na ta način, da si damo poroštvo vknjižiti na posestvo dolžnikovo.

To se edina pota da se obvarujemo škode.

Varuj se tedaj lahkomiselnih poroštev, preje si jasno postavi pred oči posledice svojega ravnanja, toda ne spravljalj poštenega, redoljubnega človeka, ki je vreden kredita, v zadrego s tem, da mu odrečeš poroštvo! V bolj riskantnih slučajih, ko bi rad n. pr. rešil iz krščanske ljubezni kakega reveža iz krempljev oderuha skušaj prevzeti skupno s kakim prijateljem poroštvo in na ta način nevarnost deliti. V obče pa lahko rečemo: Previden, vesten porok ne pride tako lahko v siten položaj, da bi moral stopiti na mesto dolžnikovo in trpeti škodo zavoljo njega. Treba pač poznati svoje ljudi.

Bistričan.

Stavba mlekarne.

(S podobami.)

Pri vsestranskem prizadevanji ustanovljati mlekarske zadruge in na ta način mleko bolje spraviti v denar je zelo važno vprašanje,

na katerem kraju naj se zida in kakšna bo mlekarnična stavba. Ker je rentabilnost kakega podjetja odvisna od mnogih, mnogokrat navidezno prav malenkostnih rečij, zato je treba pri ustanavljanju mlekarskih zadrug dobro pretuhtati celo vrsto vprašanj, zlasti tudi to: Kje naj stoji mlekarna? Ako ima biti mlekarna za eno samo vas, potem je pač vprašanje za prostor kmalu rešeno. Vendar se baje tudi v takih krajih pripeti, da hoče imeti kak trdoglavce mlekarno ravno pred svojim pragom, naj je že prostor za to ugoden ali ne. Drugače pa je, ako je udeleženi pri mlekarne več vasij ali celo več razstresenih krajev. Marsikaka mlekarna stoji osamljena zunaj na polji (podobno se godi cerkvam in šolam) zgovorna priča za to, da je vladala pri njeni ustanovitvi mej udeleženci needinost, nesporazumljenje in prepir.

„Ako je nimamo mi v naši vasi, potem je pa tudi vi ne imejte in zato glasujem za to, da pride sredi polja, da noben ne bo imel nič od tega.“ — „In ako mlekarna ne bo stala tukaj, potem sploh ne pristopimo zraven, potem si sezidamo lastno mlekarno!“ — i. t. d. govore butice trde kot kamen.

Pri izbiranju prostora naj veljajo sledeča načela:

- 1.) Za zidanje naj se izbere kolikor mogoče središče zadrugnega okoliša.
- 2.) Poslopje mora stati na takem kraju da je možno priti do njega po trdnih potih.
- 3.) Lega blizu železniške postaje je za mlekarne izredno najboljše.
- 4.) Ako mogoče naj se napravi mlekarna v mestu, ako je mogoče tam otvoriti prodajalno za mleko in puter.
- 5.) Na mestu mora biti dovolj dobre vode in umazana voda se mora z lahkoto odtekat.

V nekaterih mlekarnah pobira mlekarna mleko na svoje srtoške. Ako pa imajo to oskrbeti zadrugniki sami, tedaj ni oddaljeni zadrugnik v primeri z bližnjim nikakor na slabšem, kajti ta pri vsakdanji vožnji lahko kmalu zapravi 2—3 ure, dočim oddaljeni član pride v mescu le kake trikrat na vrsto za vožnjo, kjer zapravi po pol dne ali pa mesečno 30 krat 2 do 3 ure? Mislim da bi moral to upoštevati vsak pametno in trezno misleč kmet.

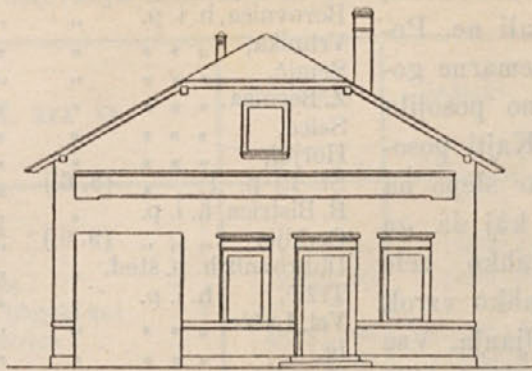
Vprašanje za prostor se mora rešiti iz tehniškega in gospodarskega stališča, ne pa po interesih posamnikov!

Kakšna pa naj bo stavba? Za majhne mlekarne 300 do 500 l na dan čisto priprosta, toda primerna. Na vsak način naj bo ločen prostor za sprejemanje in posnemanje mleka od putrarne, kjer se pini in gnjete in deva puter v modele. Pa tudi ledenice ne more pogrešati po leti nobena mlekarna, razven če ima posebno bistro vodo ali klet na razpolago, ki deluje nalik ledenici.

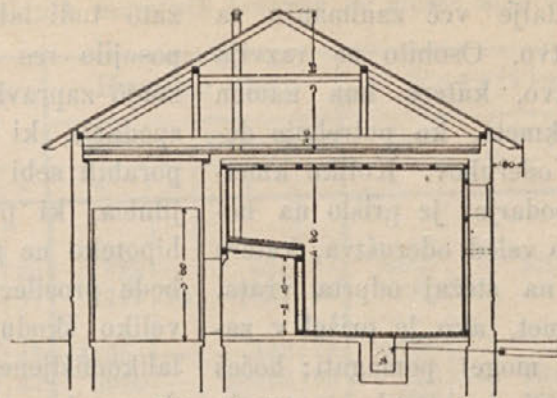
Za boljše mlekarne dober vzorec, ki ga je izdal kot normalni načrt oddelek za visoko stavbarstvo nižje-avstr. deželni stavbinski urad, ki ga predočujejo naše slike.

Poslopje je 12.7 m dolgo 11 m široko. Na eni strani je nekako podstrešje (tudi vozi se složno skozi) ki poleti hladi prostore, po zimi pa daje zavetje proti slabemu vremenu.

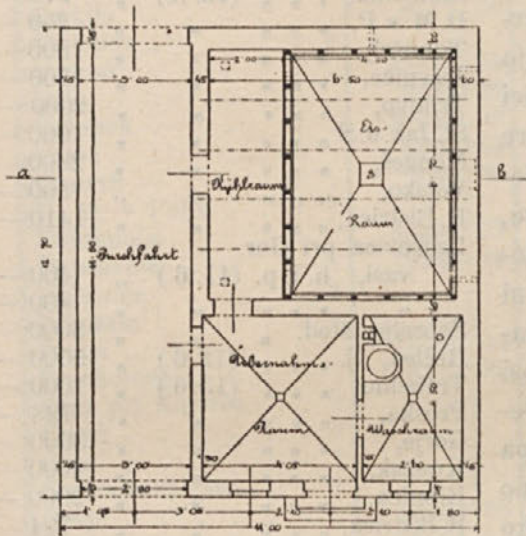
Od tega prehoda se pride v ledenico (Kühlraum in Eisraum) in v prostor za sprejemanje mleka (Uebernahmsraum), iz tega pa v umivalnico (Waschraum) (gl. sl. C). Prostor za sprejemanje mleka je s hladilnim prostorom neposredno v zvezi in ima tudi vrata na prosto (sl. C spodaj vrata). Sprejemni prostor in umivalnica sta, kakor razvidno iz sl. C kanalizovana. V umivalnici stoji kotel za gorko vodo in tam je tudi vodna sesalka, s katero oskrbujemo iz vodnjaka

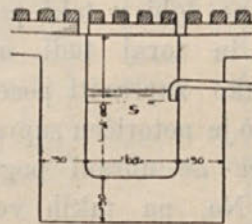
Slika A. Pogled od strani.

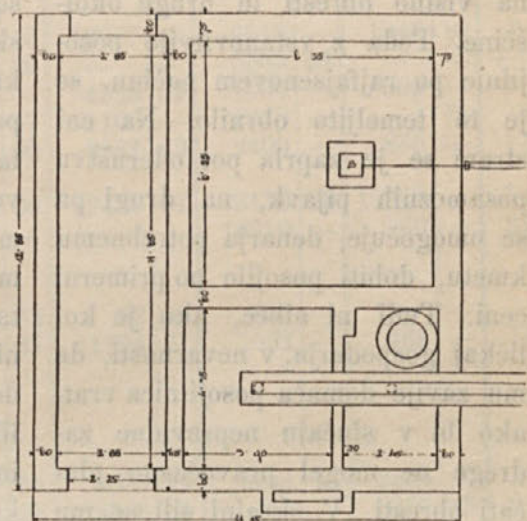
Slika B. Prerez a—b.

Slika C. Tloris pritličja.

Slika E
Detajl greznične omare
 $\frac{1}{50}$ nar. velikosti.

Slika D. Temeljni tloris.

po ceveh potrebno vodo za mlekarstvo.

Največ prostora zavzema ledenica (sl. B in D). Ta je 6,7 m dolga, 6 $\frac{1}{2}$ m široka in 4,6 m visoka in na vse strani dobro izolirana. Med ledenico in med prehodom imamo hladilni prostor 2 m širok in 2,4 m visok. Vanj se postavlja smetana, puter itd. Sredi ledenice je greznična omara S (sl. C in D) za odvajanje stopljenega ledu po posebni cevki, (ki jo kaže sl. E), katera brani vnanjemu zraku pristop.

Kar zadeva stroške za tako poslopje, so proračunjeni le-ti po dunajskih tedaj prav visokih cenah, na K 10.462! od teh odpade na stavbene stroške K 8.562 in na notranjo opravo K 1.900. Stavbeni stroški se tako-le razdele:

Zemeljsko in zidarsko delo K 4298 (pri nas morda polovico manj), tesarsko delo K 1930, klepar K 225, krovce K 548, mizar, ključavničar, steklar in pleskar

skupaj K 1070, betonovanje K 390 in kanalizacija K 101. Od stroškov za notranjo opravo odpade na sesalko in vodovod K 357, na stroje K 710 in na konve za mleko (40 konev à 25 l in 30 po 20 l) K 833. Kjer se dela samo puter tam zadostuje $\frac{1}{4}$ te posode, odpade torej okroglo K 500. Sploh je naša mlekarna prirejena bolj za pošiljanje svežega mleka naprej.

Ako primerjamo vsakratne cene, ki so v kakem kraju navadne z gori navedenimi, tedaj moramo celotne stroške za posamezni slučaj približno določiti; več tudi ni potreba, ker mora pri oddaji stavbe dotični podjetnik itak predložiti natančen proračun. Od tu naštetih stroškov se pa lahko še marsikaj prihrani. Tako n. pr. bi smel pri ledenici odpasti notranji leseni oboj, za koji je vstavljenih K 245 zato pa bi bilo zelo primerno, ako se naredijo pri ledenici dvojne stene, vsaj one, ki vežejo ledenico z umivalnico in ki drže na prosto.

Za dvojno steno je treba samo malo več dela pri kopanju temelja in nekoliko debelejšega fundamenta ter nekaj več dela pri stenah samih — opeke se porabi komaj za spoznanje več. Ono podstrešje, ako je sploh potrebno na podolžni strani poslopja, se lahko prestavi na ozko plat in tako stroški zopet znižajo. Pred vsem pa skušajmo mlekarstvo prizidati h kakemu že stoječemu poslopiju, s čimer si prihranimo eno celo steno.

Mlekar Radovan.

Kmetski stan in zadružništvo.

Sloga jači, nesloga tlači, ta izrek se pri nas čimbolj jasno kaže pri kmetskem stanu. Dokler se kmet ne zaveda, da je njegova moč, njegov gospodarski obstoj, njegov ugled in njegova veljava odvisna pred vsem od združenja, toliko časa mu ni pomoči. Hvala Bogu, da je med slovenskim kmetiskim ljudstvom vkljub vsem ovi-

ram, čimdalje več zanimanja za zadružništvo. Osebito se razvija posojilništvo, katero ima namen varovati kmeta, ko potrebuje denarja — oderuhov. Koliko kmet-skih gospodarjev je prišlo na boben ravno vsled oderuštva, katero je imelo na stežaj odprta vrata. Saj si kmet, ako je prišel v zadrego ni mogel pomagati; hočeš nočeš, vzeti je moral na posodo tam, kjer je sploh dobil, ne glede na višino obresti in druge okolščine. Toda z vstanovitvijo posojilnic po rajfajsenovem načinu, se je to temeljito obrnilo. Na eni strani se je zaprla pot oderuštva posameznih pijavk, na drugi pa se omogočuje, denarja potrebnemu kmetu, dobiti posojilo po primerni ceni. Tudi ni nihče, ako je količkaj gospodarja, v nevarnosti, da mu zavije domača posojilnica vrat, ako bi v slučaju neprevidne zadrege ne mogel pravočasno plačati obresti. V skrajni sili se mu gotovo preloži plačilni obrok, kar se pri oderuškemu posojevalcu težko dogodi. V krajih, kjer zadružništvo obstoji in izvršuje svojo nalogo, se to dejansko tudi pozna. So kraji, v katerih je župnik v nedeljo v cerkvi oklical en par — berič pred cerkvijo pa tri pare. Odkar pa je posojilnica, oklicuje pa večinoma samo župnik, — beričev „kšeft“ je pa v tem oziru opešal. S zadružništvom pa je dana prilika kmetu tudi varčevati. Ako ima v domači soseski posojilnico, ima priliko brez zamude časa vložiti slučajno prihranjene novce, kateri se mu takoj obrestujejo. Ni mu torej treba hoditi v mesto, na potu napraviti enega leta ali pa še več obresti, marveč vloži kar doma, rekli bi skoraj za pečjo. Ko pa potrebuje zopet denar, ima ga lahko takoj pri roki. Osebito velikega pomena za narodno gospodarstvo je način rajfajsenovih posojilnic. Te posojilnice se raztezajo na majhna okoliša, tako, da voditelji posojilnice lahko poznajo vse stanovalce dotičnega okoliša,

zato tudi lahko vedo ali dotičnik posojilo res potrebuje ali ne. Poznajo zapravljeve in nemarne gospodaje, ki bi dobljeno posojilo porabili sebi v škodo. Kajti posojilnica, ki posoja denar slepo na hipoteko ne glede za kaj da ga bode prosilec rabil, lahko zelo veliko škoduje in je lahko vzrok lahkomišljenega zapravljanja. Vse druga je pri rajfajsenovkah. Tu se daje posojilo le osebam, ki posojilo porabijo v svoje gospodarske namene. Pijanec, „za božjo kapljo“ ne dobi v taki posojilnici posojila in toraj tudi ne more tako lahko zapraviti posesti. Seveda, ako je notoričen zapravljevec, mu nihče ne ubrani pognati domačijo. No, pa takih vendar ni tako veliko. V malih domačih hranilnicah ostane denar doma in nosi dobiček domačinom, tudi to je velikega pomena. Največji pomen pa ima zadružništvo v tem, da jasno kaže, koliko premore stanovsko združenje, ter s tem kmetovalcem vcepuje v dušo zavest samopomoči po organizaciji.

Podpisi.

Vsem pri nas včlanjenim denarnim zadrugam poslali smo z drugimi tiskovinami „Centralne blagajne“ tudi tiskovino z napisom „Podpisi“ — s prošnjo, da nam na tej tiskovini pošlejo lastnoročne podpise članov načelstva.

Do sedaj še nismo dobili od vseh naših posojilnic teh podpisov.

Ker pa rabimo podpise nujno pri kontroli podpisov na denarnih naročilih itd., pozivamo tem potom, da se nam podpisi pošlejo, sicer bi morali (in smo že tudi) denarna naročila zavodov, od kojih še nimamo podpisov, zavrniti oziroma najprej zahtevati podpise, ščim se odpošiljatev denarja po krivdi dotične zadruge zavleče.

Denarni promet.

Na tekoči račun so nam vposlali sledeči zavodi:

B. Bistrica, h. i. p. (6. 6.) K 13389-90
Smlednik, „ „ „ (7. 6.) „ 190—

Mokronog, okr. p.	(7. 6.)	K	1000—
Borovnica, h. i. p.	„	„	1500—
Vrhnika, „ „ „	„	„	3800—
Semič, „ „ „	„	„	1000—
Z. Besnica, „ „ „	„	„	1000—
Selce, „ „ „	„	„	2000—
Horjul, „ „ „	„	„	400—
Št. Ilj p. T.	(8. 6.)	„	2000—
B. Bistrica, h. i. p.	„	„	590—
Cerklje, „ „ „	(9. 6.)	„	6000—
Dubrovnik h. p. šted.	„	„	210—
Tržič, h. i. p.	„	„	1000—
Vel. Lašče, „ „ „	„	„	1000—
Ig, „ „ „	„	„	1000—
Staraloka, „ „ „	„	„	3000—
Borovnica, „ „ „	„	„	1500—
Smlednik, „ „ „	(10. 6.)	„	970—
D. M. v P.	„	„	250—
Tomišelj, „ „ „	„	„	1500—
Jesenice, „ „ „	„	„	1500—
Trnovo, „ „ „	„	„	2000—
Št. Jak. o. S.	„	„	1000—
Mengeš, „ „ „	„	„	2800—
Vojsko, „ „ „	„	„	500—
B. Bistrica, „ „ „	„	„	1410—
Leskovica pri Gor.	„	„	„
vasi, h. i. p.	(11. 6.)	„	400—
„ „ „	„	„	800—
Šebrelje, šted.	„	„	3000—
Rečica, lj.	(12. 6.)	„	5000—
Trebelno, „ „ „	(13. 6.)	„	1000—
Preska, „ „ „	„	„	728—
Gorje, „ „ „	„	„	3000—
Knežak, „ „ „	„	„	4000—
Ribnica, „ „ „	„	„	2000—
B. Bistrica, „ „ „	„	„	704—
D. M. v P., „ „ „	(15. 6.)	„	160—
Gorica cent. pos.	„	„	18000—
B. Bistrica, h. i. p.	„	„	1410—
Tomaj, „ „ „	„	„	1000—
Kamnik, I. o. „ „ „	„	„	5000—
Leskovec p. Krško	„	„	„
h. i. p.	(16. 6.)	„	1000—
B. Bistrica, „ „ „	(17. 6.)	„	4200—
Tržič, „ „ „	„	„	2000—
Škofja, lj.	„	„	3000—
„ „ „	(18. 6.)	„	3000—
Trnovo, „ „ „	„	„	1500—
Mengeš, „ „ „	„	„	2000—
Jesenice, „ „ „	„	„	2000—
Ig, „ „ „	„	„	1000—
Horjul, km. dr.	(19. 6.)	„	1400—
Velikovec, h. i. p.	„	„	10000—
Fara pri K.	„	„	200—
„ „ „	„	„	5000—
Borovnica, „ „ „	(21. 6.)	„	1000—
Cirknica, „ „ „	„	„	6000—
Trnovo, „ „ „	„	„	3500—
Selce, „ „ „	„	„	1000—
Žužemberk „ „ „	„	„	2500—
Trnovo, „ „ „	(22. 6.)	„	2000—
Toplice, „ „ „	„	„	600—
Leskovica pri Gor.	„	„	„
h. i. p.	„	„	600—
B. Bistrica, „ „ „	„	„	807—
Selce, „ „ „	„	„	1500—
B. Bistrica, „ „ „	„	„	2386—
Horjul, kmet. dr.	(23. 6.)	„	586-20
„ „ „ „	„	„	1500—
Št. Jak. o. S.	„ „ „	„	1000—
Metlika, „ „ „	(24. 6.)	„	3000—
P. Gradec, „ „ „	„	„	400—
„ „ „ „	„	„	800—

P R E G L E D

poslovanja hranilnic in posojilnic na podlagi vposlanih mesečnih izkazov za mesec maj 1904.

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Baderna ?															
Beram	7227	81	7228	45	14456	26	1325	—	421	—	4606	—	3205	37	108
Blagovica	2932	93	2607	04	5539	97	2717	20	1927	04	680	—	—	—	141
Bled za blejski kot . . . ?															
Boh. Bistrica	48821	99	40796	47	81618	47	41654	—	433	73	2700	—	—	—	29
Bloke	12912	58	11390	89	24303	47	6970	—	10293	86	820	—	1844	92	298
Borovnica	6694	78	5565	84	12260	62	2809	20	3817	41	730	—	1200	—	225
Buzet ?															
Cerklje	8411	36	3366	40	11777	76	5905	—	946	50	1270	—	1307	32	195
Cerknica ?															
Cerkno	35477	95	38437	03	73914	98	22717	10	12577	12	6813	—	1944	10	?
Col	6872	29	5562	94	12435	23	6872	29	—	—	5562	94	—	—	+13
Češnjica	22519	92	21189	05	43708	97	21850	—	4553	32	1060	—	500	—	149
Čatež	2960	63	3626	65	6587	28	2393	57	1100	—	2040	—	3	75	41
Črni vrh	7530	50	8054	39	15584	89	3848	80	2932	49	2400	—	885	—	171
D. M. v Polju ?															
Dobrepolje	50445	57	53927	03	104372	60	28613	30	22459	87	18176	20	10842	—	541
Dubrovnik	19946	16	19785	82	39731	98	8014	—	—	—	10910	—	60	—	314
Dobrunje ?															
Domžale ?															
Draga	13704	44	13235	10	26939	54	13646	64	32	38	800	—	—	—	9
Frankolovo	3753	20	3150	93	6904	13	2565	91	1394	77	1502	—	765	—	148
Fara pri Kostelu ?															
Gojzd ?															
Gore ?															
Gorica cent. pos. . . . ?															
Gorje	13954	33	14885	65	28839	98	11341	58	5603	77	4181	97	2430	—	301
Horjul	6964	57	6927	26	13891	83	5227	28	2306	65	790	—	557	49	296
Hrenovce	6944	06	5996	50	12940	56	4478	80	120	—	1370	—	1950	—	250
Idrija ?															
Ig	16739	65	14871	38	31611	03	5100	—	6067	42	7602	74	1068	—	179
Izlake	6850	97	8151	79	15002	76	6061	—	2415	17	180	—	700	—	181
Jesenice	13218	69	10475	30	23693	99	9827	50	2361	20	2400	—	430	—	97
Kamnik	51745	28	41417	58	93162	86	24859	40	26067	40	14766	64	11408	30	744
Kanal	8231	59	9739	03	17970	62	5883	19	1376	96	8280	—	2101	30	414
Kandija	34885	12	38293	34	73178	46	16049	29	22365	25	15600	—	678	10	975
Kazaze ?															
Knežak	11408	92	12396	90	23805	89	11120	—	—	—	7380	—	—	—	69
Košana	5897	07	5720	82	11617	89	3374	50	3338	17	2380	—	2300	—	373
Kranjska gora	10963	73	9034	22	19997	95	3888	—	2931	93	3000	—	6000	—	268
Križevci ?															
Laško	5724	72	5644	24	11368	06	1890	—	2690	67	2390	—	340	—	404
Leskovec	4073	74	3529	31	7603	05	2070	—	1743	90	1314	—	—	—	217
Leskovica	3687	56	3233	53	6921	09	3230	—	910	—	717	90	400	—	79
Ljubljana — ljud. posoj.	2190053	83	2175935	24	4365989	07	484819	24	221821	06	84708	75	37462	72	1675
— Vzaj. podp. dr.	496288	18	506281	97	1002570	15	346389	87	169899	37	74575	—	1965	—	2571
Ljubno ?															
Loški potok na Taboru . .	9210	80	9255	89	18466	69	6540	—	3890	82	3010	—	340	—	63
Marenberg	5631	23	5700	77	11332	—	230	—	2039	58	1100	—	4179	88	328
Medulin	899	10	2168	96	3068	06	50	—	140	—	2024	96	690	17	293
Mengeš	8420	83	6471	86	14892	69	7660	—	3458	01	1850	—	390	—	402
Metlika	18797	49	28592	80	47390	29	12027	64	8413	14	19983	—	4943	—	8
Mokronog	4640	03	3061	69	7701	72	2580	—	2933	89	—	—	1590	—	214
Mošnje	5177	43	2532	72	7710	15	721	—	1613	—	860	—	456	—	125
Naklo	4146	04	2408	18	6554	22	4084	—	390	—	—	—	—	—	45
Oprtalj ?															
Pišece ?															
Planina	4542	15	4496	16	9038	31	1230	—	1071	35	1500	—	1250	—	101
Polhov-Gradec	7412	39	7877	21	15289	60	5471	24	5173	18	900	—	1761	58	143
Poljane	40601	13	32069	44	72670	57	10111	—	29553	33	2138	22	5420	—	403
Preddvor	5012	—	5000	—	10012	—	4593	—	202	—	1777	—	—	—	27
Pulj	55065	22	52404	83	107470	05	32424	39	30200	53	18010	—	10528	31	+8
Preska	1631	—	1349	12	2980	12	—	—	—	—	—	—	—	—	+1
Radeče	21370	52	24980	78	46351	30	8726	30	4903	90	15733	20	7274	14	453
Rab	43184	12	43004	88	86189	—	36104	63	372	33	41917	—	5829	23	235

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Rečica	26908	14	25240	39	52148	53	24899	03	4296	07	900	—	1300	—	413
Renče ?															
Ribnica	35235	16	31472	98	66708	14	18617	54	14832	81	6570	40	3000	—	291
Ricmanje ?															
Rob	23531	05	19894	01	43425	96	4822	—	19094	01	710	—	1660	—	174
Rogoznica	23331	48	23293	95	46625	43	9733	44	293	81	16839	50	402	84	104
Rova	9216	86	9343	07	18559	93	2290	—	2326	21	5000	—	2076	—	223
Rovte	6706	87	6051	73	12758	60	3675	51	2785	03	2260	—	2160	—	184
Selce	11484	78	11589	95	23074	73	10117	74	5041	14	1000	—	1005	—	297
Semič	11193	76	10398	97	24056	20	10094	15	3406	71	1973	68	782	—	246
Senožeče	3102	55	3071	68	6174	23	—	—	1600	—	1340	—	830	—	289
Sevnica ?															
Sinčavas ?															
Smlednik	5647	47	5647	24	11294	71	1166	32	141	—	4640	—	—	—	29
Sorica	19179	58	21012	54	40192	12	16666	—	4360	72	6100	—	9000	—	27
Srednjava	25194	01	30678	76	55872	77	19651	74	16146	74	1100	—	4894	—	371
Staraloka	25947	50	27607	05	53554	55	8697	—	11316	52	8200	—	8379	43	217
Stari grad	13990	73	7737	73	21728	46	3664	—	3638	60	870	—	1140	—	?
Stari trg	22644	41	24881	73	47526	14	20314	87	14461	67	3040	—	1950	—	543
Struge	4964	75	5770	10	10734	85	4343	88	4021	91	800	—	600	—	43
Sv. Ema	577	94	165	66	743	60	390	—	41	—	120	—	10	—	97
Sv. Jakob ob Savi	6925	30	5427	92	12353	22	3227	—	976	31	2080	—	620	—	137
Sv. Križ pri Litiji	6539	48	6189	22	12728	70	5930	35	3506	42	1660	—	228	89	342
Sv. Jurij ob j. ž.	12264	89	10912	71	23177	60	6596	38	10529	93	200	—	2	—	196
Sv. Jurij pod Kumom ?															
Sv. Jurij pri Kranji	8353	71	7042	41	15396	12	5296	—	3812	—	1414	—	480	—	246
Sv. Križ p. Kostanjevici ?															
Sv. Kunigunda ?															
„ Lenart ?															
Šebrelje	16973	37	14852	47	31825	84	2603	—	1784	10	8123	18	5722	73	103
Škocijan	14620	43	15983	37	30603	80	12158	—	4090	76	4280	—	1094	02	491
Škofjaloka	11548	75	7485	58	19034	33	7220	20	3820	03	200	—	430	—	40
Šmarje	6940	50	2735	45	9675	95	3905	—	2216	17	500	—	—	—	201
Šmartno pri Litiji	18187	50	17460	77	35648	27	11191	—	7125	71	2800	—	370	—	181
Šturije	9671	87	6727	28	16699	15	4125	08	1533	85	5170	—	3001	—	201
Št. Ilj pod Tur.	7119	39	8474	45	15593	84	4327	52	2982	08	4440	—	2466	—	141
Št. Janž	1416	69	1245	64	2662	33	271	—	130	80	1100	—	1110	—	145
Št. Jernej	23918	97	22759	24	46678	21	8627	62	14952	07	6460	—	4208	—	521
Št. Peter ?															
Št. Rupert	4519	—	5385	14	9904	14	1972	—	4448	62	870	—	2477	—	196
Št. Vid pri Zatičini	33963	18	32665	36	66628	54	16692	—	12557	19	6440	—	300	—	391
Tinjan ?															
Tomaj	6685	39	6191	82	12877	21	3080	—	1770	22	3340	—	490	—	380
Tomšelj	9942	86	9981	95	19924	81	8500	—	3738	49	2224	—	1100	—	?
Toplice ?															
Trebelno	8013	68	5689	98	13703	66	2089	—	4100	08	1540	—	228	—	172
Trnovo	32013	37	33409	78	65423	15	16468	84	13905	60	5041	—	9992	61	687
Tržič	13215	52	11173	80	24389	32	8431	61	6539	74	1600	—	740	—	138
Tržišče	1751	80	1744	36	3496	16	1150	—	515	05	220	—	—	—	102
Tunice	2326	82	2101	71	4928	53	1910	—	397	16	—	—	—	—	42
Velike Lašče	15809	13	14538	79	30347	92	7122	—	1925	50	7080	—	1278	40	92
Vipava	35096	92	33826	50	68923	42	14606	—	6353	18	27198	44	9760	44	1131
Višnagora	17807	81	17201	64	35009	45	8679	—	6179	43	10604	—	1547	03	352
Vojsko ?															
Vrhnika	21558	07	17252	61	38810	68	16170	30	11947	72	2970	—	3964	30	?
Zagradec	11252	80	11399	01	22651	81	9909	—	2795	55	3450	—	400	—	106
Zatičina ?															
Zg. Besnica	659	83	733	84	1393	67	559	—	706	03	—	—	—	—	49
Zg. Tuhinj	7264	11	7194	35	14458	46	4560	—	2758	20	1400	—	700	—	162
Žiri	14902	05	24148	37	49050	42	15498	—	13983	57	910	—	4530	—	252
Župa Raščane ?															
Žužemberk	18252	23	16885	88	35138	11	5350	—	1074	96	13670	—	1727	77	254

Denarni prometi in bilance.

Hranilnica in posojilnica v Blagovici,

reg. zadruga z neomejeno zavezo, za prvo upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta —, v upravnem letu prirastlo 120, odpadlo 0, stanje koncem leta 120.

Deleži: začetkom leta K —, v upravnem letu prirastlo K 120, odpadlo K 0, koncem leta K 120—; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 144.129.36.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži	120	—	Vzdignj. hran. vloge	7 654	68	Posojila	47.292	38	Deleži	120	—
Hranilne vloge . . .	44 877	60	Dana posojila . . .	49 114	38	Naložen denar . . .	200	—	Hranilne vloge s ka-		
Izposojila	11.925	44	Naložen denar . . .	12.132	—	Inventar premični . .	191	64	pitaliz. obrestmi . .	37.222	92
Vrnjena posojila . .	1.822	—	Inventar nepremični	191	64	Zaostale obr. posojil	171	71	Izposojila	11.925	44
Vrnjeni nal. denar .	11.932	—	Obresti hranil. vlog			Vrednost tiskovin . .	133	—	Predplač. obr. posojil	409	51
Obr. nalož. denarja	150	16	izplačane	2	37	Gotov. 31. dec. 1903	2 146	70	Čisti dobiček	457	56
Plač. obr. od posojil	1.852	58	Obr. hranilnih vlog								
Upr. in uradni prisp.	338	25	kapitalizovane . . .	1.325	62						
Pristopnine	120	—	Upr. in uradni stroški	476	68						
			Obr. tek. rač. od izp.	93	96						
			Gotov. 31. dec. 1903	2.146	70						
	73 138	03		73 138	03		50.135	43		50.135	43

Beramsko društvo za štednjo i zajmove,

registrana zadruga na neograničeno jamčenje za šesto upravno godinu 1903.

Zadrugara bilo je krajem godine 1902 101, pristupilo ih je 6 odstupilo 0; stanje koncem godine 1903 107.

Dielovi: početkom godine 1903 K 404, primljeno K 24, isplaćeno 0; stanje krajem godine 428; odpovedano o.

Novčani promet: 63.287.16.

Primitak (Debet)	K	h	Izdatak (Kredit)	K	h	Imetak (Aktiva)	K	h	Dug (Pasiva)	K	h
Gotovina u blagajni			Izplaćeni uloži . . .	7.016	52	Gotovina u blagajni			Zadružni dielovi . .	428	—
1. januara 1903 . .	1.573	96	U tekućem računu . .	7.787	26	31. dec. 1903 . . .	1.662	70	Uloži i posude sa		
Zadružni dielovi . .	24	—	Zajm. zadrugarima . .	12 948	62	Tekući račun	19 027	01	kap. interesi	59.027	94
Uložaka i posuda . .	17.333	78	Plaćeni interesi . . .	2 879	58	Zajmovi kot zadrug.	37.955	44	Reservni fond	1.594	41
Tekući računi	4 470	69	Pravni stroškovi . . .	180	25	Interesi	2.545	88	Predplaćeni interesi	—	92
Povraćeni zajmovi . .	6.519	11	Gotovina u blagajni			Inventar	170	08	Čisti dobitak	331	05
Interesi	2 541	39	31. decembra 1903	1.662	70	Knjige i tiskanice . .	21	21			
Pristupnina i drugo .	12	—									
	32.474	93		32 474	93		61.382	32		61 382	32

Hranilnica in posojilnica v Dobrunjah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za šesto upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta 41, v upravnem letu prirastlo 5, odpadli 4; koncem leta 42.

Deleži: začetkom leta K 82, v upravnem letu prirastlo K 10, odpadlo K 8, koncem l. K 84; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 32.475.06.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži	10	—	Deleži	8	—	Posojila	20.016	18	Deleži	84	—
Hranilne vloge . . .	5.733	44	Vzdignjene hranilne			Inven. pr. 10% odpis	310	70	Hranilne vloge s ka-		
Izposojila	753	71	vloge	2.509	28	Zaostale obr. posojil	846	10	pitaliz. obrestmi . .	13 897	19
Vrnjena posojila . .	8.823	82	Vrnjena izposojila . .	7.300	—	Vrednost tiskovin . .	19	60	Izposojila	7.853	71
Plač. obr. od posojil	1 305	28	Dana posojila	5.260	—	Naložen denar	200	—	Predplač. obr. posojil	5	50
Upr. in uradni prisp.	3	90	Obr. hranilnih vlog			Gotov. 31. dec. 1903	795	24	Rezervni zaklad, %	297	47
Pristopnine	5	—	izplačane	4	68				Čisti dobiček	49	95
			Obr. hr. vlog kapital	533	44						
			Obr. pos. povrnjene	26	66						
			Upr. in uradni stroški	33	66						
			Rentni davek in ne-								
			posr. pristojbine . .	10	48						
			Obresti od izposojil	153	71						
			Gotov. 31. dec. 1903.	795	24						
	16.635	15		16.635	15		22.187	82		22.187	82

Hranilnica in posojilnica v Hrenovicah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za tretje upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta 160, v upravnem letu prirastlo 42, odpadlo 0, koncem leta 202.

Deleži: začetkom leta K 800, v upravnem letu prirastlo K 210, odpadlo 0, koncem leta K 1.010; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 76.189-61.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	200	—	Vzdignj. hran. vloge	9.025	28
Hranilne vloge	18 408	03	Vrnjena izposojila	9.100	—
Izposojila	10 070	44	Dana posojila	17 101	90
Vrnjena posojila	5.301	73	Naložen denar	100	12
Plač. obr. od posojil	2.526	81	Inventar premični	31	26
Upr. in uradni prisp.	139	73	Obr. hranilnih vlog		
Pristopnine	42	—	izplačane	71	51
Gotov. začetkom leta	2 064	07	Obr. pos. povrnjene	2	11
Zamudne obresti	45	16	Upr. in uradni stroški	82	17
			Rentni davek in ne-		
			posr. pristojbine	6	70
			Obresti od izposojil	1.862	19
			Tiskovine	8	40
			Gotov. 31. dec. 1903	1.406	33
	38.797	97		38.797	97

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	56.929	46	Deleži	1.010	—
Naložen denar	535	44	Hranilne vloge s ka-		
Inv. premič. z odp.	217	57	pitalizov. obrestmi	23 778	66
Zaostale obr. posojil	950	94	Izposojila	34.507	44
Predpl. obr. izposojil	61	33	Predplačane obresti		
Vrednost kolekov	100	—	posojil	305	89
Gotov. 31. dec. 1903	1.406	33	Rezervni zaklad, %	131	44
			Čisti dobiček	404	64
	60.201	07		60.201	07

Ljudska hranilnica in posojilnica v Idriji,

reg. zadruga z neomejeno zavezo, za drugo upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 39, v l. 1903 prirastlo 31, odpadlo 0, koncem leta 70.

Deleži: stanje začetkom leta K 78, v upravnem letu prirastlo K 62, odpadlo 0, koncem leta K 140; odpovedano: 2.

Denarni promet: K 216.886-89.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	62	—	Vzdignj. hran. vloge	13.886	58
Hranilne vloge s ka-			Dana posojila	37 322	44
pitaliz. obrestmi	74.023	93	Naložen denar	52.974	74
Vrnjena posojila	2.719	13	Inventar premični	36	—
Vrnjeni nal. denar	28.007	38	Tiskovine	2	90
Obr. nal. denarja	2.477	10	Obr. hr. vlog izplač.	19	09
Plač. obr. od posojil	1.382	23	Obr. hranilnih vlog		
Upr. in uradni prisp.	246	21	kapitalizovane	3.352	82
Pristopnine	31	—	Obr. pos. povrnjene	1	23
Gotov. začetkom leta	10	58	Upr. in urad. stroški	250	17
Tiskovine	29	33	Rentni davek in ne-		
			posr. pristojbina	10	26
			Čisti dobiček l. 1902	41	77
			Gotovina konec leta		
			1903.	1.090	89
	108.988	89		108.988	89

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	46.042	64	Deleži	140	—
Naložen denar	59.678	93	Hranilne vloge s ka-		
Inv. prem. 5% odp.	258	16	pitaliz. obrestmi	106 708	76
Zaostale obr. posojil	80	14	Pedpl. obr. posojil	325	86
Vrednost tiskovin	400	—	Rezervni zaklad, %	43	54
Gotov. 31. dec. 1903	1 090	89	Čisti dobiček	332	60
	107.550	76		107.550	76

Hranilnica in posojilnica v Polhovem Gradcu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za osmo upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 132, v letu 1903 pristopilo 7, izstopil 0; koncem leta 139.

Deleži: začetkom leta K 264, v upravnem letu prirastlo K 14, odpadlo 0, koncem leta K 278; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 159.494-16.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	14	—	Vzdignjene hranilne		
Hranilne vloge	46.346	41	vloge	36.683	20
Vrnjena posojila	11 970	25	Dana posojila	16.128	—
Vrnjeni nal. denar	16.148	—	Naložen denar	21.735	51
Obresti nal. denarja	2.493	76	Obr. hranilnih vlog		
Plač. obr. od posojil	2.202	19	izplačane	201	67
Upr. in uradni prisp.	61	03	Obr. hr. vlog kapital.	4.539	74
Gotov. začetkom leta	755	61	Obresti posojil povr-		
Rentni davek povrnj.	—	34	njene	19	37
			Upr. in uradni stroški	28	69
			Rent. dav. in nep. pr.	62	29
			Nagrada tajniku	40	—
			Podp. gasiln. društvu	64	10
			Gotov. 31. dec. 1903	489	02
	79.991	59		79.991	59

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	45.791	65	Deleži	278	—
Tekoči račun	82.557	67	Hranilne vloge s ka-		
Inv. prem. 10% odp.	95	08	pitaliz. obrestmi	128.848	93
Zaostale obr. posojil	742	79	Rezervni zaklad	2 429	10
Vrednost tiskovin	21	98	Čisti dobiček	146	16
Delež pri „Z. zvezi“	1.000	—			
Delež pri „Union“	500	—			
Delež pri „Z. tisk.“	500	—			
Delež pri „Lj. pos.“	4	—			
Gotov. 31. dec. 1903	489	02			
	131.702	19		131.702	19

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Jakobu ob Savi,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za šesto upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 123, v upravnem letu pristopilo 16, izstopilo 2, koncem leta 137.

Deleži: začetkom l. 1903 K 246, v upravnem letu prirastlo K 32, odpadlo K 4; koncem leta K 274; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 84.536:17.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	32	—	Deleži	4	—
Hranilne vloge . . .	18 441	90	Vzdignjene hranilne vloge	13 548	57
Vrnjena posojila . .	9 497	—	Dana posojila . . .	11 020	—
Vrnjeni nal. denar .	8 200	—	Naložen denar . . .	12 964	79
Obresti nal. denarja	814	79	Obr. hr. vlog izplač.	66	38
Plač. obr. od posojil	1 446	90	Obresti hranila, vlog	—	—
Upr. in uradni prisp.	38	80	kapitalizovane . . .	1 984	45
Pristopnine	16	—	Obr. pos. povrnjene	48	34
Got. začetkom l. 1903	165	50	Upr. in urad. stroški	94	84
Prehodni zneski obr.	—	—	Rentni davek in ne-	—	—
od istih	1 833	42	posredne pristojb.	19	94
Kapitaliz. obresti . .	1 984	45	Gotov. 31. dec. 1903	405	35
			Prehodni zneski . .	2 314	10
	42 470	76		42 470	76

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	31 820	—	Deleži	274	—
Naložen denar . . .	19 523	—	Hranilne vloge s ka-	—	—
Inventar premični %	170	59	pitalizov. obrestni	51 447	56
Zaostale obr. posojil	236	73	Predp. obresti posojil	105	17
Prehodni zneski . . .	481	10	Rezervni zaklad . .	678	07
Delež pri „Lj. pos.“	4	—	Čisti dobiček . . .	336	23
Delež pri „Gospod.	—	—			
zvezi“	200	—			
Got. koncem l. 1903	405	35			
	52 841	03		52 841	03

Kmetijsko društvo v Črnem vrhu nad Idrijo,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za šesto upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 233, v upravnem letu pristopilo 14, izstopilo 6, koncem l. 1903 241 z vplačanimi deleži v znesku K 2.235:26; odpovedano: 1, izključen 1.

Denarni promet: 140:177.35.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Blag. preost. l. 1902	357	48	Izplačani deleži . .	43	—
Vplačani deleži . . .	80	—	Vrnjena izposojila .	3 065	79
Pristopnina	14	—	Izdatki za blago . .	60 895	76
Izposojila	17 020	—	Voznina	2 290	75
Prejemki za blago . .	41 080	24	Užitnina	277	35
Prej. od dolžnikov .	11 138	39	Inventar premični .	128	87
Prehodni znesek . . .	90	—	Davki	30	34
Najemnina	72	—	Upravni in uradni	—	—
Povrnjena nagrada . .	40	—	stroški	1 186	52
Za drva	303	34	Obresti del. in izpos.	1 214	57
Terjatev na drvih . .	82	32	Prehodni znesek . .	90	—
Povrnjena voznina . .	129	13	Za drva	298	18
Razni prejemki . . .	4	—	Odpl. dolga na drvih	245	32
			Gotov. 31. dec. 1903	644	45
	70 410	90		70 410	90

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vrednost blaga . . .	23 261	50	Deleži	2 235	26
Terjatev na blagu pri	—	—	Neizpl. obr. deležev	112	88
zadružnikih	13 073	59	Izposojila	31 944	02
Vrednost hiše	7 013	60	Dolg na blagu nezad.	8 813	79
Vrednost premičneg.	—	—	Dolg na obrestih od	—	—
inventarja	1 357	96	izposojil	371	99
Delež pri „Z. zvezi“	200	—	Posebna rezerva, %	828	92
Terjat. na najemnini	60	—	Rez. zaklad, %/o, prs.	1 284	13
„ „ zakupnini . . .	96	—	Čisti dobiček . . .	116	11
Gotov. 31. dec. 1903	644	45			
	45 707	10		45 707	10

Kmetijsko društvo v Dobrépoljah,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za osmo upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 378, v upravnem letu pristopilo 25, izstopilo 24, koncem leta 379 s vplačanimi deleži v znesku K 4.138:68; odpovedano: 9.

Denarni promet: K 183.204:65.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Blag. preost. l. 1902.	204	18	Izplačani deleži . .	347	60
Vplačani deleži . . .	5	—	Vrnjena izposojila .	1 060	18
Pristopnine	50	—	Izdatki za blago . .	69 094	69
Izposojila	19 990	—	Voznina	2 134	40
Prejemki za blago . .	67 276	33	Užitnina	739	94
Vzdignjeni nal. denar	4 262	26	Inventar nepremični	4 407	25
Odprodani inventar .	192	—	Davki in nep. pr. . .	380	96
Obresti nal. denarja	5	09	Upr. in uradni stroški	5 458	61
			Obr. deležev in izpos.	3 488	38
			Naložen denar . . .	4 107	78
			Got. koncem l. 1903	765	07
	91 984	86		91 984	86

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vrednost blaga . . .	33 796	90	Deleži	4 138	68
Terjatev na blagu pri	—	—	Neizpl. obr. deležev	481	50
zadružnikih	26 210	33	Izposojila	69 409	82
Terjatev na blagu pri	—	—	Dolg na blagu zadruž.	1 151	32
nezadružnikih . . .	454	14	Dolg na blagu nezad.	24 339	85
Vred. neprem. inven.	38 862	62	Dolg na zemljišču v	—	—
prem. „ „	4 894	28	Strugah	2 400	—
Naložen denar . . .	303	89	Rezervni zaklad . .	4 522	79
Delež pri „Z. zvezi“	200	—			
Izguba	956	73			
Got. koncem l. 1903	765	07			
	106 443	96		106 443	96

Kmetijsko društvo v Frankolovem,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za šesto upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 110, v l. 1903 pristopilo 5, izstopilo 9; koncem leta 106 s vplačanimi deleži v znesku K 995.31; odpovedano: 2.
Denarni promet: K 48.231.13.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Blag. preost. l. 1902	110	52	Izplačani deleži . .	266	34
Vplačani deleži . .	181	15	Vrnjena izposojila . .	15.950	—
Vpisnina	5	—	Naložen denar . . .	662	15
Izposojila	10.850	—	Izdatki za blago . .	5.169	33
Vzdignjen nal. denar	1.191	68	Okr. bol. blagajna . .	14	04
Prejemki za blago . .	5.151	50	Voznina in potnine . .	88	54
Prejemki od dolžnik.	5.796	39	Inventar	279	02
Vzdignjene obresti od			Upravni stroški . .	180	65
nalož. denarja . .	21	85	Davki in pristojbine	174	10
Obr. pos. povrnjene	75	—	Izplačane obresti iz-		
Povrnj. upr. stroški			posojila	1.032	96
in voznina	228	74	Popravila poslopja . .	101	64
Za odprodani invent.	34	—	Zavarovalnina . . .	28	57
Povrnj. za tiskovine	9	20	Tiskovine	79	76
Najemn. zemljišč in			Časopisi in razglasi	32	—
poslopja	517	—	Gotov. konec l. 1903	112	93
	24.172	03		24.172	03

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Nal. denar pri drugih			Deleži	995	31
zavodih	213	15	Izposojila	9.900	—
Obresti nal. denarja	1	59	Dolg na blagu nezad.	497	44
Vrednost blaga . . .	1.207	16	Rez. zaklad	1.393	10
Terjatve na blagu pri			Obresti rez. zaklada	62	86
zadružnikih	1.090	87	Čisti dobiček	59	70
Vrednost inventarja	1.083	59			
Vred. zadr. posl. in					
zemljišča	8.926	87			
Predp. obr. izposojil	272	25			
Gotov. koncem leta					
1903	112	93			
	12.908	41		12.908	41

Kmetijsko društvo v Horjulu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 283, v upravnem letu pristopilo 11, izstopili 3, koncem leta 291 s vplačanimi deleži v znesku K 6.864.51; odpovedano: 5.
Denarni promet: K 125.271.43.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Blag. preost. l. 1902	505	99	Izplačani deleži . .	82	88
Vplačani deleži . .	456	26	Vrnjena izposojila . .	2.845	—
Pristopnine	22	—	Izdatki za blago . .	52.478	69
Izposojila	5.700	—	Voznina	2.360	91
Prejemki za blago . .	56.030	74	Užitnina	404	73
Upravni prispevki . .	12	—	Inventar nepremični	1.271	32
Povr. pridobnina . .	61	91	Davki	62	50
			Neposr. pristojbina . .	—	50
			Upravni stroški . .	1.682	85
			Obresti del. in izpos.	1.293	15
			Gotov. 31. dec. 1903	306	37
	62.788	90		62.788	90

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vrednost blaga . . .	29.439	38	Deleži	6.864	51
Terjatve na blagu pri			Neizpl. obr. deležev	720	03
zadružnikih	15.419	96	Izposojila	41.745	—
Terjatve na blagu pri			Dolg na blagu nezad.	3.361	01
nezadružnikih . . .	1.155	96	Dolg na obr. od izp.	2.000	—
Vrednost hiše	8.271	32	Rezervni zaklad, %	6.117	51
Vredn. premičnega			Čisti dobiček	295	91
inventarja	3.264	24			
Vrednost zemljišča . .	2.728	50			
Nepovrnjena pridob.	22	24			
Vred. knjig in tisk.	250	—			
Naložen denar	246	—			
Gotov. 31. dec. 1903	306	37			
	61.103	97		61.103	97

Mlekarska zadruga v Horjulu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za upravno leto 1903.

Člani: začetkom leta —, v upravnem letu pristopilo 68, izstopilo 0; koncem leta 68 s vplačanimi deleži v znesku K 438.—; odpovedano 0.
Denarni promet: K 19.983.94.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Vplačani deleži . . .	409	24	Vrnjena izposojila . .	31	60
Pristopnine	68	—	Izdatki za blago . .	3.548	58
Izposojila	1.821	60	Voznina	124	10
Prejemki za blago . .	4.899	79	Inventar nepremični	650	73
Prehodni	8	80	premični	1.305	64
Naložen denar	2.407	—	Upravni stroški . .	700	77
Za mlečne ročke . . .	464	87	Obresti izposojil . .	42	12
			Prehodni	8	80
			Naložen denar . . .	3.012	10
			Za mlečne ročke . .	480	20
			Gotov. konec l. 1903	174	66
	10.079	30		10.079	30

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vrednost blaga . . .	170	70	Deleži	409	24
Ter. na blagu pri zad.	91	15	Izposojila	1.790	—
Terjatve na blagu pri			Dolg na blagu zadr.	715	99
nezadružnikih . . .	367	45	nez.	14	12
Vr. nepr. inventarja	488	55	Čisti dobiček	68	39
Vr. prem. inventarja	979	23			
Naložen denar	605	10			
Obresti nal. denarja	3	—			
Vrednost tiskovin . .	117	90			
Gotov. 31. dec. 1903	174	66			
	2.997	74		2.997	74

Pregled
denarnega prometa „Centralne blagajne“ za mesec februar 1904.

P r e d m e t	V l o g e				K r e d i t				Denarni promet
	vloženo		vzdignjeno		izplačano		povrnjeno		
	K	h	K	h	K	h	K	h	K
Stanje 31. jan 1904 . .	2,783 574	12	—	—	3,022.169	18	—	—	2,530 171 76
V mes. februarju 1904	330 065	98	134.843	69	76.553	10	125.175	71	
Skupaj . . .	3,113 640	10	—	—	3,098.722	28	—	—	
Po odbitku	134.843	69	—	—	125.175	71	—	—	
Stanje 29. febr. 1904 .	2,978.796	41	—	—	2,973.546	57	—	—	

Vabilo
na
redni občni zbor
Gospodarskega društva v Trnovem,
reg. zadruga z omej. zavezo
ki se boče vršil v nedeljo, dne 17. julija
1904 ob 4. uri popoldne v društvenih
prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Predložitev in potrjenje računskega zaključka za l. 1903.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K udeležbi vabijo se vsi člani.

Načelstvo.

VABILO

k

IZVANREDNI ZVEZINI SKUPŠČINI

„Zadružne zveze“ v Ljubljani

registrovane zadruga z omejeno zavezo,

v četrtek, dne 14. julija 1904 ob 3. uri popoldne

v pisarniških prostorih — Sodnijske ulice št. 4.

Dnevni red:

1. Potrjenje letnega računa in bilance za leto 1903.
2. Slučajnosti.

Ta zvezina skupščina je v smislu § 22. zadružnih pravil brez ozira na vdeležbo sklepčna!

Ljubljana, 25. junija 1904.

Dr. Jan. Ev. Krek, l. r.,
„Zvezin“ predsednik.

Izveček iz pravil § 19.: Zvezina skupščina je občni zbor zadruga in sestoji iz odposlancev Zvezinih zadrug.

Vsako Zvezino zadruga zastopa na Zvezini skupščini njen načelnik. Če pa ta pri zvezini skupščini ni prisoten, zastopa Zvezino zadruga pooblaščenec, ki se iskaže s pravilno izdelanim pooblastilom načelstva Zvezine zadruga. Pooblaščenec Zvezinega uradnika ali revizorja je neveljavno.

Vsaka Zvezina zadruga, ki je založila glavni delež (po K 1000), ima na zvezini skupščini za vsak založeni glavni delež 5 glasov. Kot založen velja glavni delež tudi v slučaju, če v smislu zadnjega odstavka § 12. še ni popolnoma vplačan.

Vsaka druga Zvezina zadruga ima na Zvezini skupščini jeden glas.

Zvezina zadruga, ki ima več glasov, sme iste razdeliti na več pooblaščenec. V tem slučaju je v vsakem pooblastilu natančno navesti za koliko glasov da velja. Če je pa načelnik Zvezine zadruga na skupščini navzoč, mora isti vsekako izvrševati jeden glas svoje zadruga. Če bi kaka Zvezina zadruga izdala raznim pooblaščenec pooblastil za več glasov nego ji pristoja, odloči predsednik skupščine, kateri pooblaščenec da bodejo izvrševali glasove te zadruga, izključivši odvečne pooblaščenec.

Kmetijsko berilo.

Živinoreja.

Praktični migljaji za rejo telet.

Mej živinorejci se nahaja mnogo čudnih nazorov, n. pr. da je treba teleta v prvi mladosti držati prav pri skromni piči, ako hočemo do-

biti iz njih dobrih molznih krav. Ta misel je popolnoma napačna, kar potrjujejo skušnje najboljših živinorejcev. Še-le ko je žival okoli 1½ leta stara, naj se ji krma nekoliko omeji.

Ne samo pri krmljenji, tudi v drugih ozirih se gode velike napake. Mnogi ne dajo novostorje-

nemu teletu precej čistega nastilja, ali puste mokro ležati, mesto da bi ga do suhega obdrnili in toplo odeli. Vsled tega se marsikako tele prehladi in dobi drisko. V mnogih krajih dajo tele kravi oblizati; to je prav, a nikdar se ne sme tele potresti s soljo, ampak le z otrobi.

Ko je tele suho, mu daj okoli $\frac{1}{2}$ l prvega mleka (mlezve), česar nikakor ne smeš opustiti, ker to mleko odvaja iz teleta črevesno smolo.

Ako oskrbuješ teleta sam ali če imaš zanesljive posle, ne pusti nikoli, da bi tele sesalo pri materi, ampak napajaj ga precej prvi dan iz posode. V ta namen dobodi posebno posodo za napajanje najboljše pa jih še navadiš piti iz posode s svojimi prsti. Napajanje je odločno boljši način izreje telet od sesanja, kajti pri njem moreš vsaki dan določiti množino mleka, ki naj jo tele dobi, drugič je pa tudi odstavljeno pri napajanju mnogo lažje, pri sesanju trpita vsled odstavljenja oba, krava in tele, vsled mejsebojnega hrepenenja. Tudi ne da krava rada od sebe mleka, zaostalega v vimenu po sesanju. Samo pri prvesnicah naj tele sesa, ker sesanje draži mlečne žleze in pospešuje mlečnost. Pri napajanju se moramo pa prav skrbno držati sledečih načel:

1. Mleko se mora dajati mlačno, vedno enako toplo (35°C);

2. Napajaj točno vedno ob istem času;

3. Nikoli ne dajaj teletom preveč mleka naenkrat, ampak v majhnih porcijah večkrat na dan, ker sirišnik, to je oni želodec, ki ima edini opravljati s prebavljanjem mleka, v prvih dneh ne obseže več nego $1\frac{1}{2}$ l. Ako daš teletu več mleka, odteče to v vamp, tam se zasiri in obleži kot neprebavljiva kepa, ki provzroči napenjanje, drisko itd. Tele mora po vsakem napajanju imeti še željo po mleku.

4. Teleta naj počasi pijo. Pri prehitrem srebanju namreč ne more požiralnik vsega mleka odvajati naravnost v sirišnik, ampak ga pusti, da odteče v vamp in zgodi se isto, kar sem že preje omenil v točki 3.

5. Posoda za napajanje se mora prav vestno snažiti in po rabi vselej oplakniti z vrelin kropom, da ne

zaostane kaj mleka, ki bi se skisalo in teletu zelo škodovalo.

6. Z množino mleka moramo iti polagoma kviško in pozneje počasi nazaj.

7. Bolje je, če ne pokladamo ravno prav veliko mleka, zato pa raje malo dalje časa. Za krmljenje srednje težkih telet bi vtegnil biti primeren sledeči vzorec, pri čemur treba paziti, da se mora prve dni dajati teletu najmenj 3krat na dan.

1. teden	3 l	mleka			
2. „	5 l	„			
3. „	7 l	„			
4. „	7 l	„			
5. „	9 l	„			
6. „	9 l	„	in pest zdr.	ovsa	
7. „	8 l	„	„	„	„
8. „	7 l	„	$\frac{1}{4}$ kg	„	„
9. „	5 l	„	$\frac{1}{4}$ kg	„	„
10. „	3 l	„	$\frac{1}{2}$ kg	„	„
11. „	2 l	„	$\frac{1}{2}$ kg	„	„
12. „	1 l	„	$\frac{3}{4}$ kg	„	„

Junčki naj se krmijo obilneje, ker se spolno preje razvijejo.

Kadar pričnemo iti z mlekom nazaj, ga moramo nadomestiti s kakim močnim krmilom in sicer je to najboljši ovseni zdrob, kateremu primešamo majhno soli in nekoliko fosfornokislega apna (Barthelovo poklajno apno), da nadomestimo fosforno kislino mleka, ki je potrebna za narejanje kosti. Če to opustimo, začno teleta kmalu lizati zidovje, znamenje, da jim manjka apna.

V tem času dajemo teletom tudi najboljšega sena in sicer v jaslih nizko pri tleh, ker pri visokih jaslih dobijo teleta lahko vdrt hrbet. Tudi zato jim dajemo seno, da si imajo teleta s čim kratiti čas in se ne navadijo raznih hudomušnosti, kakor jesti steljo.

Ako mesto svežega mleka pokladamo posneto, moramo nadomestiti toliščo s kuhanim lanenim semenom, ozir. zmletim lanom.

Ko so živali stare $1\frac{1}{2}$ leto, se nikari ne držimo slabe navade, ki jo imajo marsikje, da dajejo krmo največ v podobi pijače; taka tekoča krma telo slabi, napravlja

viseč trebuh, vdrt hrbet itd. Suha krma ima vedno prednost.

Tudi kožo je treba pri mladi živini skrbno snažiti. Tudi tu velja načelo: snaga je pol krme. Posebno je paziti, da živali ne dobijo uši, ali da jih odpravimo, če jih že imajo. Uši za gotovo uničimo, ako na vsake 2 dni drgnemo kožo z lanenim oljem in kreolinom (na 1 l olja ok. 5—6 žlic kreolina), 2—3 krat to storimo in uši ne bo več. To sredstvo je po ceni in brez nevarnosti.

Za uspešno rejo je neobhodno potreba, da se more mlada živina mnogo pregibati na prostem. Zato so najprimernejši kraji za izrejo živino planinski kraji s planinsko pašo; kjer tega ni, si napravimo vsaj ograjen prostor, kakih 10 do 15 m v kvadrat, ki ga zasadimo s senčnatim drevjem, da se more mlada živina v njem spreletiti.

Ti migljeji za vzrejo telet imajo za podlago mnogoletno skušnjo in utegnejo še v marsičem pomanjkljivo rejo telet izboljšati, ako se bomo ravnali po njih. F. P.

Uvoz naše živine v Nemčijo.

Z Nemčijo pripravlja se nova trgovska pogodba; razprave so malo ne že končane.

Največ ovir dela uvoz živine iz Avstrije.

Nemčija hoče imeti gotovo mejo, katere pri varstvu nemškega kmeta noče prekoračiti. Avstrijska in ruska vlada pa polagata veliko važnost ravno na izvoz živine v Nemčijo. Avstrija pred vsem ne bo samo zahtevala, da se sklene ugodni carinski tarif za uvoz avstrijske živine v Nemčijo, marveč zahtevala bode tudi posebno za Avstrijo ugodno pogodbo glede zakužene živine. Nemški kmetovalci s to avstrijsko namero iz lahko umevnih razlogov nikakor niso zadovoljni in zato se je stalni odbor sveta nemških kmetovalcev obrnil naravnost na nemškega državnega kancelarja s zahtevo, naj nikar ne

ponovi pogodbe o kužni živini z Avstrijo, marveč naj za Avstrijo veljajo ista določila, katera so veljavna za ostale države. Goveje živine se je iz Avstrije v Nemčijo uvozilo 1897 leta za 29,700.000; 1898 leta za 35,100.000; 1899 leta za 45,100.000; 1900 leta za 45,200.000; 1901 l. za 47,900.000; 1902 leta za 75,700.000 in leta 1903 za 94,900.000 mark.

Te številke so prinesli nemški agrarični listi z lahko umevnim namenom, da podprejo svojo agitacijo, torej na njih pravilnost ne moremo priseči.

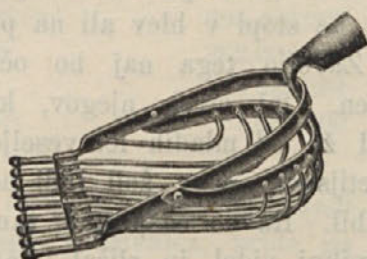
Seveda bomo zasledovali, kako da se vprašanje reši in o končnem sklepu poročali.

Poljedelstvo.

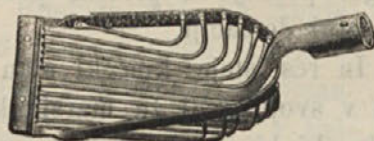
Novodobne lopate za krompir.

(S tremi slikami.)

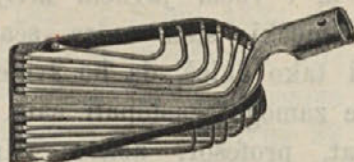
Krompir kopljemo z motikami, drugi zopet z navadnimi vilami, še drugi pa ga izoravajo s posebnim plugom. Za večja posestva je gotovo zadnji način najbolj priporočljiv. Za manjše kmetovalce pa svetujemo, da poskusijo z lopatami iz železnih palčic, kakoršne nam predočujejo podobe 1, 2, 3:

Podoba 1.

Podoba 2.

Podoba 3.

Te vrste lopat ali če hočete vil imajo več dobrih strani. Ker so široke, zagrabijo ob enem veliko krompira, so zelo lahke in

in pa posebno trpežne. Žičnate palčice so precej goste skupaj, da tudi manjši gomoljci ne uidejo skozi.

Podoba 1. kaže tako lopato s prinetanimi roglji s kroglicami na koncu, da se ne rani krompir, stane komad K 3·50, podoba 2. lopato z leseno šino, cena K 3 in podoba 3. lopato brez lesene šine, cena K 2·50. Te lopate se dobe pri Eranc Zimmer, Dunaj, 4./1, Wienstrasse 21. Ko bi jih več skupaj naročilo, jih lahko preskrbi skupno Zveza.

Pomankanje mesa in zvišano pridelovanje krme.

Neštetokrat smo že povdarjali, da mora biti težišče naših kmetij v govejem hlevu in ne v žitni kašči, to se pravi, da moramo pridelovanje žita omejiti in pridelovanje krme razširiti. Dokaz, da je ta trditev prava so vedno višje cene pri živini. Prvi pogoj pomnožene in zboljšane živinoreje pa je brez dvojbe naprava več in boljše krme. Ravno seno iz travnikov je za govejo živino najvarnejša podlaga za rejo in lahko rečemo, da če hočemo rediti več živine moramo pridelati več travniškega sena. Zato obrnimo glavno svojo pozornost na zboljšanje travnikov in povzdigo krmskih pridelkov.

Večina naših travnikov daje komaj po 2400 kg sena na ha, dočim bi mogli dobiti še enkrat, da še dvakrat toliko. Imamo zglede iz novejšega časa, ko so se pridelki sena vsled boljše gleštanja in umnega gnojenja zvišali na 10.000, da celo na 12.000 kg na ha. Pa ne samo množina sena se je zvišala vsled pravilnega oskrbovanja in gnojenja, tudi kakovost se je zelo zboljšala. Vsebinska prebavne beljakovine znaša pri slabem senu komaj 3%; pri dobrem gnojenju in oskrbovanju travnikov se lahko ta odstotek za trojno pomnoži.

Ako vprašamo, kako in kedaj naj se travniki gnoje, tedaj moramo najpreje povdarjati, da hlevski gnoj ne spada na travnik, ampak na njivo, kjer se bolje izplača. Hlevski gnoj deluje najbolje po črnici (humus), ki jo dela in po svojem dušiku. Travniki pa nima črnice in dušika potrebuje le od časa do časa po nekoliko. Snovi, katerih potrebuje travnik pred vsem, so fosforna kislina in kalij; te mu damo najceneje in najboljše v obliki Tomaževe žindre in kajnite.

Kar je potreba dušika, ga spravimo lahko na travnik v obliki komposta, gnojnice ali solitra. Najbolj pripraven je solitar, ako pomislimo to-le: 100 kg solitra ima povprečno v sebi ravno toliko, samo da še bolj razstopnega dušika, kot 3100 kg dobrega hlevskega gnoja. Da 3100 kg hlevskega gnoja prepeljemo in raztrosimo, imamo 31krat več dela, kot pri 100 kg čilskega solitra. Gnojnice bi bilo potreba celo 10.000 kg, ako bi hoteli dati travniku toliko dušika, kakor ga je v 100 kg čilskega solitra.

Na travniku je pred vsem potreba, da dušik urno deluje in v tem oziru solitar daleč prekaša organski gnoj. Velika zmota je, ako kdo misli, čilski solitar uničuje deteljo na travniku. Stotero poskusov je pokazalo, da temu ni tako, razven če se zgodi, da se vsled mogočne rasti trav, ki jo provzroči solitar, metuljčnice nekoliko bolj zatope. Da si za stalno zagotovimo obstanek dobrih trav, potresemo spomladi na 1 ha 100 do 150 kg čilskega solitra in sicer v 2 delih; polovico v sušcu, drugo polovico v malem travnu. —o—

Mlekarstvo in sirarstvo.

Pravilne pinjenje.

Ako hočemo napraviti dobro surovo maslo, je potreba:

1. Dobrega, nepokvarjenega mleka od zdravih, pravilno krm-

ljenih in pravilno molzenih krav in treba je z mlekom precej iz vimena prav ravnati.

2. Pravilno je treba dobiti smetano, najbolje s posnemalnikom, ker se ž njim mleko ne samo najostreje posname, ampak tudi očisti.

3. Pravilno je treba hraniti smetano, naliti jo v kositerne latvice ali pa v Švarcovih posodah v vodnem koritu, da se ne skisa. Ako hočemo imeti kislo smetano, tedaj je neobhodno potreba kisati na umeten način, z umetnimi kulturami, kar pa daje delo in stroške in pri našem mleku z izvrstno aromo navadno ni potreba.

4. Pravilno je treba pinjiti, zato pa se potrebuje „dobra“ pinja, prava toplina. Smetana se ogreva, če treba, s tem da se postavi v toplo vodo in premešava, in ne sme se prilivati gorke vode! Ne predolgo mesti, ampak se mora prenehati, kadar so kepice za grah velike.

5. Pravilno je treba tudi gnesti puter, se ga ne dotikati z roko, ga s sitom jemati iz pinje in gnesti s strojem, toda ne pregnesti in preveč vode dolivati, ker sicer postane maslo slizko in lepi vonj (aroma) zgine. Voda za gnetenje mora biti čista.

6. Puter je treba hitro odposlati ali pa vsaj dobro shraniti, po gnetnji naj se puter takoj spravi v modele. Za kontrolo naj se posamezni kosovi večkrat steh-tajo! Hrani naj se puter v hladnih, zračnih prostorih, najbolje v Švarcovih jarmih. Solnce ne sme blizu, na oknih so najbolji rumeni zastori. Pri pošiljanju rabi dober pergamentni popir in za oko prijetne zabojčke ali škatlje.

Pogostoma čujemo trditev, da se putra proizvaja preveč in da ga tedaj ni lahko prodati. Ta trditev je popolnoma bosa. Nam primanjkuje še v prav veliki meri dobrega putra brez hibe in pa dobre organizacije za kupčijo.

Zveza si vse prizadeva, da te rane zaceli. Ustanavljajte mle-

karne in pristopajte k Zvezi in vsem bo opomoženo.

List iz Tirol.

Splošno.

Potreba inteligentnega kmečkega stanu.

Če tudi mej našim kmetijstvom vedno bolj prodira prepričanje, kako potrebna da je večja omika za kmečki stan, vendar moramo priznati, da stojimo še daleč za nekaterimi drugimi avstrijskimi deželami. Gotovo se bo marsikdo čudom čudil, ako mu povem, da se nahajajo na Češkem in Moravskem kmetje, ki dajo svoje sinove, odmenjene za dom, v spodnjo realko ali nižjo gimnazijo, najmenj pa v meščansko šolo, toda še več, nahajajo se celo pravi pravcati kmetje, ki so izdelali z vspehom celo gimnazijo ali celo realko. Navadno se vpraša potem: „Ja, ali pa tudi taki učeni ljudje delajo na polji?“

Kmet ima le proti vsem študiranim nekako nezaupanje, ki je pa dostikrat tudi precej opravičeno in utemeljeno. Pogosto mora namreč gledati, kako nezreli dijački ali propali tako imenovani „intelligentneži“, ki so na svetu že marsikaj brez vspeha poskušali, zaničujejo in zasmehujejo njegov stan. Ti na pol, četrt ali osminko omikanci so namreč ravno oni, ki smatrajo delo z lopato in motiko, s cepcem in gnojnimi vilami za največjo sramoto. Toda pravi omikanec nima za take nazore družega, nego pomilovalen nasmeh; kajti sicer bi nam zgodovina, učiteljica življenja ne poročala, da so se mnogokrat najslavnejši možje starega veka, kakor tudi novejšega časa s posebno ljubeznijo pečali s kmetijstvom in da so iskali v čistem veselju, ki ga ponuja ono, tolažbe in počitka od jako težkega duševnega dela ali britkih prevar vsakdanjega življenja. Cincinat, Karol Veliki, Vašington in v najnovejšem času angleški

prvi minister Gladstone so nekateri vzgledi za to. Koliko je pač imenitnih državnikov, koliko visoke duhovske in posvetne inteligence, koliko župnikov in učiteljev, v koji roki vidiš pogostoma v prostih urah žago in kladvo, lopato in motiko!

Pravi omikanec pač ve ceniti izrek: „Delo ne sramoti človeka!“ Saj je delo zabela življenja; eden dela z glavo, drugi z roko in srečen je vsakdo, ki je tako zdrav, da more delati. Kdor ljubi delo, temu ure zginjajo kot brze ptice, on ne pozna dolzega časa. Kako prijetno je, če se more človek po otrudljivem duševnem delu zopet pečati s telesnim delom! Pa tudi nasprotno je res. Oni kmet, ki je prav izobražen, bo imel po končanem delu veselje nad dobro knjigo, saj je dobra knjiga velik zaklad za človeka. Nikakor pa ni res, da bi se moral študiran človek bati težkega telesnega dela. Zato tudi ne moremo razumeti, zakaj da se tudi premožnejši kmetovalci tako težko odločijo, da bi poslali svojega fanta na kmetijsko šolo ali svojo hčerko v gospodinjsko šolo. Navadno imajo pripravljen ugovor: „Ja, potem mi gotovo več ne stopi v hlev ali na pod!“

Zavoljo tega naj bo oče le miren. Oni otrok njegov, ki je imel že od mladih let veselje do kmetijstva, ga v šoli tudi ne bo zgubil. Ravno nasprotno, tam bo marsikaj videl in slišal, kar bo mogel pozneje s pridom porabiti v lastni domačiji.

In res šteje kmečki stan danes v svoji sredi že marsikakega moža, ki bi mu delal čast v zbornici in v vsem javnem življenju.

Kmečki stan mora sčasoma priti tako daleč, da bo svoje zadeve zamogel zastopati sam. Advokat, profesor, doktor zdravilstva itd. niso pravi zastopniki kmetijstva v raznih zborih. Da pa dobi kmečki stan v svoje vrste sposobnih mož, zato je potreba omike. Pravi kmet ne zna sukati

samo vil in cepca, ampak tudi pero.

Rado.

Državni dolгови.

Besedica „dolg“ ima v vesoljnem gospodarstvu veliko veljavo.

Vse dela dolgove: pojedine osebe — od revnega kmeta do najvišjih gospodov, — potem občine, okraj, dežele; — a največje dolgove delajo države.

Velikanske so številke državnih dolgov, dobro je je treba pretuh-tati, predno se je more samo zgo-voriti, tako neizmerno dolge so — a zona mora spreletiti vsakega državljana, če pomisli, da sloni državni dolg tudi na njegovih ramah.

Državnih dolgov je:

na Francoskem	24.579,959.114,
na Ruskem	21.478,757.319,
na Angleškem	15.527,641.067,
v Nemčiji	14.814,954.649,
v Avstro-Ogrski	12.145,371.846,
v Italiji	10.242,604.361,
na Španskem	8.432,246.859,
v Turčiji	2.927,820.165,
v Belgiji	2.332,909.181,
na Nizozemskem	1.937,377.085,
v Rumuniji	1.129,010.043,
na Grškem	723,835.490,
na Švedskem	390,029.675,
v Srbiji	336,031.900,
na Norveškem	295,423.200,
v Bolgariji	262,004.220,
v Švici	73,028.284,
v Črni gori	1,632.000

Ako bi se ta dolg porazdelil na vsakega prebivalca, pride na Francoskem na vsakega prebivalca 632; na Ruskem 207; na Angleškem 366; v Nemčiji 263; v Avstro-Ogrski 267; v Italiji 313; na Španskem 462; v Turčiji 127; v Belgiji 338; na Nizozemskem 362; v Rumuniji 182; v Srbiji 132; na Grškem 297; na Švedskem 75; na Norveškem 132; na Danskem 112; v Bolgariji 70; v Švici 22 in v Črni gori 72 mark dolga.

Vsakega Avstrijana zadene toraj prav poštna številka državnega dolga — celih 267 mark; — ako je vrh tega še njegova dežela za-

dolžena, potem okraj — in še občina — in na vse zadnje še on sam, pa česteje vse, kar njega zadene — mora dobiti vsaj mrzlico.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 28.: (I. K. iz B. Primorsko.) V vrtu, kjer se nahaja prav mastna zemlja, mi vso zelenjad pojedjo mali polži in strigalice. Na kak način bi najlažje ta mrčes pokončal, oziroma obvaroval zelenjad pred nadaljno škodo.

Odgovor 28.: Nastavite po sredi gredice na več mestih v zemljo posode (piskre, cvetlične lončke, samo da ne smejo imeti odprtine na dnu; odprtine zamažite s smolo ali ilovico) te posode naj leže zakopane tako globoko, da leži njihov gorenji rob malo nižje kot površina gredice same. Od vseh stranij naj bo zemlja proti posodi malo strma. Te posode napolnite z vodo. Polovili boste veliko bramorjev, strigalic in družega mrčesa. Zoper polže pa potrosite o jutranji rosi solato in gredice s stolčnim žganim apnom v obliki prahu. Če pride polž na tak prah mora poginiti, poleg tega pa apno tudi deluje kot gnojilo. Bog Vam daj srečo!

Vprašanje 29.: (D. T. R. p. Vel. L.) Prosim, kateri škropilnik za gnoj-nico je boljši, ravni ali krivi in koliko na široko škropi, ali gre tudi gošča skozi ali ne?

Odgovor 29.: Ni veliko razlike na tem, ali je škropilnik raven ali kriv, enemu ugaja ta, drugemu oni. Urav-nati se da tako, da škropi okoli 2 do 4 metre na široko, tudi gošča gre brez ovire skozi do gotove meje.

Staro dobro ohranjeno in nepo-kvarjeno mlekarstvo orodje, kakor „Alfa“ posnemal-nik, kateri posname v 1 uri od 100 do 200 litrov mleka in k temu potrebne vrče itd. kupi po ne pretirani ceni: Jakob Malavašič, posestnik, Št. Jošt nad Vrhniko.

Lajca za valjenje od plem. kur.

1. Plumut-Rocks, 2. Hudan z velikim čopom, 3. Srebrnovratne in 4. Bele Dorking, 5. Bele Taljane, 6. Velike viandot, 7. Srebrnoprižne in 8. Zlatoprižne Hamburžanke tucet za 5 kron. Purja jajca ena 80 v., od velikih laških gosi ena 1 krono. Velike francoske Kuncce (zajce) po 3 do 6 kron enega prodaja Ivan Kranjc v Št. Ilju p. Velenje — Štajersko. 219 6—6

Priporočila se: Vzajemna zavaroval-nica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov. Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

»Kmetijsko društvo v Vipavi«

ima na prodaj še 3000 amer. ključev R. portalis za suho cepljenje sposobnih po 14 kron za tisoč, do 20.000 amer. ključev za bilanje po 5 kron tisoč, 350 kom. cep-ljenih trt bel. burgundec in 400 komadov silvanca po 20 vin. kom. 221 6—4

1000—1200 jablanovih debelc

dobre vrste cepljene 2—3 leta stare. Cena od 40—60 vin. postaja Škofja Loka. — Marija Jenko, Lipca pri Škofji Loki.

Najbolje istersko vino

prideluje se, kakor znano, v Tinjanu. Kdor hoče to izorno kapljico kupiti, naj se obrne direktno na „Tinjansko društvo za štednjo i zajmove“ ali pa na upra-vitelja tega društva gosp. Šime Defar v Tinjanu.

Dobro izvežban sirar in mlekar

kateri razume tudi nekoliko knjigovodstva in računstva, dobi dobro službo. Naslov pove Gospodarska Zveza v Ljubljani.

9-9 622

206 20—11

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo
Kneippovo sladno kavo

kot primes vsak-danji kavni pijači.

C. kr. priv.
pred ognjem in tatovi varne
blagajne
 prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic
M. Adlersflügel
 založnik Raiffeisnovih posojilnic
 Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.
 210 24-11

Patentovane sprave za žveplanje trt
 jednostavno i duplo delajoč
SKROPILNICE PROTI
PERONOSPORI
TER VSE POTREBNE
 VSAKOVRSNE POLJEDELSKE I VINOGRADARSKE STROJE.
 prodaja v najboljši izvršitvi,
JG. HELLER NA DUNOJU
 II. Praterstrasse 49
 Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.
 212 20-10

Karol Kavšeka nasled.
Schneider & Verovšek
 trgovina z železnino in zaloga poljedelj. strojev
 Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.
 223 x-3 priporočata:

Pristne ameriške kosilne stroje,

stroje za
preobračanje
in grabljenje
mrve iz tovarne

Mc. Cormick iz Chikage,

najboljše in najnovejše, kar se do sedaj dobi.

Novi motorji na bencin

amerikanskega in angleškega sistema, izdelki prve
 vrste za rokodelce in kmetijo.

Najnovejša vrtila, mlatilnice,
trierje, čistilnice za žito in sploh
vse stroje za poljedelstvo.

Najboljše blago!

Nizke cene!

Slovenske cenike pošiljamo na zahtevo brezplačno!

Nad 360.000 v rabi!

Nad 600 prvih odlikovanj!

218 12-3

Delniška družba Alfa-Separator

Zaloga za južne dežele:

v Gradcu, Annenstrasse 26.

Prosim berite!

Prosim berite!

*Radovoljno Vam potrdim, da so od Vaše cenjene tvrdke
 za našo mlekarno postavljeni stroji, in mlekarske oprave sploh
 najboljše kakovosti in nas v vsaki svrhi popolnoma zadovoljujejo.
 Z opravičenim ponosom se zato lahko sklicujete na tukajšno mle-
 karsko opravo, katera se gotovo lahko prišteva k najmodernejšim
 delovršbam.*

Spoštovanjem

Deželna mlekarina in šola za sirarstvo

v Kromerizu, Moravsko.

Kromeriz, dne 20. maja 1903.

Anton Liska, l. r. ravnatelj.

Popolne oprave za mlekarne na roko

in na silo: Aparate in posode.